

ПЕТРИКІВКА – ЦЕ ДУША УКРАЇНИ, ВІЗИТНА КАРТКА ДНІПРОПЕТРОВЩИНИ

Євген УДОД,
голова Дніпропетровської
обласної ради

Як відомо, у Баку на 8-й сесії Комітету з охорони нематеріальної культурної спадщини ЮНЕСКО ухвалено рішення про включення Петриківського розпису до Списку нематеріальної культурної спадщини людства. За ініціативи Віце-прем'єр-міністра України Олександра Вілкула Петриківський розпис в ЮНЕСКО висунули для присвоєння високого статусу.

На розгляд комітету було винесено 31 номінацію. Самобутнє народне мистецтво Дніпропетровщини активно підтримали 14 з 24 країн. Українську делегацію, що домоглася включення Петриківського розпису до Списку нематеріальної культурної спадщини ЮНЕСКО, очолював голова Дніпропетровської обласної ради **Євген УДОД**.

— Євгене Григоровичу, свого часу Список нематеріальної культурної спадщини ЮНЕСКО, образно кажучи, відбрунькувався від Списку Всесвітньої спадщини ЮНЕСКО, до якого входили архітектурні спорудження і пам'ятки. У 2003 році прийнято Конвенцію про охорону нематеріальної культурної спадщини, і наша країна згодом підписала її...

— У Списку Всесвітньої спадщини ЮНЕСКО є кілька українських

матеріальних об'єктів. Це Софія Київська, Києво-Печерська лавра, дерев'яні церкви Заходу нашої країни. Зрозуміло, що, ратифікувавши Конвенцію про охорону нематеріальної культурної спадщини, а це відбулося в 2008 році, наша країна спробувала заявити про свої унікальні явища іншого роду, ніж будинки і споруди.

Такими об'єктами стали Косівська кераміка й Сорочинський ярмарок. Але спроби України внести їх до Списку об'єктів нематеріальної культури, що охороняються ЮНЕСКО, не увінчалися успіхом. І не тому, що Косівська кераміка й Сорочинський ярмарок не заслуговували на місце у цьому почесному ряду. Просто ініціаторам цього починання бракувало досвіду організаційної роботи, котрий вимагає певних формальних знань щодо складання досьє на об'єкти, слідування букві Конвенції.

— І ви, схоже, врахували ці моменти?

— Давайте згадаємо, що ідея внесення Петриківського розпису до Списку Всесвітньої спадщини ЮНЕСКО належить Олександру Вілкулу,

коли він був губернатором Дніпропетровської області. Думаю, і ви пам'ятаєте той «десант» дипломатичних працівників, який на запрошення Олександра Юрійовича «висадився» в Петриківці і навіть взяв участь у створенні безпрецедентного панно, яке завдяки своїм розмірам увійшло до Книги рекордів України.

Мені було доручено почесну й відповідальну місію операційного керівника процесом ознайомлення людства з нашим самобутнім живописом. Ми вивезли його в Європу — Францію, Іспанію, інші країни. І той позитив, з яким знайомилися з українським розписом жителі Старого Світу як високопоставлені чиновники, так і прості люди, вселяв надію на те, що наші зусилля мають увінчатися успіхом. Тим більше, що розуміючи важливість грамотної, відповідно до вимог ЮНЕСКО презентації нашого об'єкту, ми звернулися у штаб-квартиру цієї організації з проханням допомогти в оформленні документів. І експерт ЮНЕСКО допоміг нам. Долю нашого розпису мав вирішувати Комітет із захисту нематеріальної культурної спадщини ЮНЕСКО у складі 24 осіб, що розподілялися на шість груп за географічним розташуванням країн, які вони представляють. Скажімо, Східна Європа, Латинська Америка тощо.

Голова Дніпропетровської обласної ради Євген Удод на майстер-класі з Петриківського розпису

Кожна група обирає експерта. Потім всі вони, створивши робочу групу, вивчають об'єкт і рекомендують комітету: розглядати його чи відправити на доопрацювання.

– Чи сподобався експертам Петриківський розпис?

— Жодних претензій до змісту самого живопису й бути не могло. Вони стосувалися подання нашого об'єкта за формою. «Доробіть, щоб усе було ідеально, і приходьте через рік!» — пропонували нам. Але втрачати цілий рік ми не захотіли.

Напередодні голосування в Баку відбулася величезна кількість зустрічей з членами комітету, у ході яких ми знайшли порозуміння стосовно того, чи треба відмовляти унікальному живопису в гідному статусі тільки лише з формальних міркувань? Більшість вирішила — ні. З 24 членів комітету за Петриківку проголосували 14, шестеро утрималися, четверо, хто вирішив слідувати рекомендаціям експертів, сказали «ні». Це були представники Перу, Буркіна-Фасо, Бельгії і Гренади.

– Значить, результати голосування були очікуваними і не стали для Вас сюрпризом?

— Уже за день до доленосного голосування по настрою, позиції членів комітету було зрозуміло: ми переможемо!.. Хоча в чомусь і ризикували. Адже якби Петриківку відхилили, ми не змогли б висувати її знову упродовж чотирьох наступних років. Саме тому кілька країн добровільно зняли свої об'єкти з розгляду ще до голосування, щоб заявити про себе вже через рік. Це, наприклад, австрійський об'єкт «Класична верхова їзда і вища школа іспанської верхової їзди Відня», «Іранська традиційна

медицина», нігерійське культурне явище «Фестиваль-маскарад Еуо»...

– Хто був найсильнішим суперником для Петриківки?

— Ще раз звертаю увагу: наш об'єкт повинен був довести власну культурну значимість. Що, в принципі, і сталося. Відгуки членів комісії, котрі проголосували «за», були сповнені захвату. Їх чули і петриківські майстри. Організувати будь-які виставки, майстер-класи до голосування категорично заборонялося. Але коли після завершення засідання комітету його члени «наживо» ознайомилися з нашим живописом, їхньому захопленню не було меж. «Які ми молодці! Яку красу відстояли!» — говорили вони.

Щодо інших об'єктів, на мій погляд, особливо сильними були грузинський метод виготовлення вина та турецька кавова культура і традиції. А втім, не хочу образити й культурні явища інших країн. Думаю, вони відіграють величезну роль у житті громад, серед яких розвиваються. А саме це і враховується насамперед вимогами Конвенції.

– Прецедент створено. Що далі?

— Думаю, що нашими стопами підуть й інші культурні явища України, готові довести усьому світові свою унікальність. Ну а ми, у свою чергу, готові допомогти їм у цьому. У тому числі і я, як член Національного комітету від ЮНЕСКО. У лютому плануємо провести на Дніпропетровщині засідання Національного комітету, де поділимося досвідом і напрацюваннями. І Список ЮНЕСКО напевно незабаром збагатиться українськими іншими культурними явищами. Хочемо підняти регіональний фестиваль «Петриківський ди-

воцвіт» до рівня міжнародного — і не тільки тому, що статус зобов'язує, а тому що Петриківська квітка, яка випромінює добро, справді здатна об'єднувати..

– Що дасть високе міжнародне звання Петриківського розпису майстром, які займаються ним? І чи маємо ми які-небудь зобов'язання перед ЮНЕСКО?

— Ці зобов'язання стосуються збереження й розвитку Петриківського розпису, чим, у принципі, ми займалися і до внесення його до Списку ЮНЕСКО. Наприклад, видавали книги, що навчають дітей цьому живопису, відкрили в Дніпропетровському театраль-но-художньому коледжі відділення Петриківського розпису. Наш унікальний живопис став брендом не тільки Дніпропетровщини, а і всієї України, і набуття ним статусу нематеріальної культурної спадщини людства додасть ще більшого імпульсу його розвитку. А це, у свою чергу, сприятиме розвитку регіону, зокрема, туризму, залученню інвестицій.

Але тільки громада села, що є творцем і власником цього унікального явища, носієм національної культурної пам'яті, вправі вирішувати, як буде розвиватися далі Петриківський розпис. Ми, у свою чергу, готові надавати петриківцям усіляку підтримку.

– Євгене Григоровичу, успіх, як відомо, окрилює, а культурна спадщина Дніпропетровщини не обмежується однією Петриківкою. Напевно, уже є задуми створити ціле дніпропетровське земляцтво у Списку ЮНЕСКО?

— Так, є. Але Петриківка більш ніж хто й що-небудь навчила мене дипломатії. Тому поки що промовчу...